

Nr 442.

Av herr **Eriksson** i Grängesberg och fru **Östlund**, i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition, nr 114, med förslag till förordning om erkända sjukkassor m. m.

Kungl. Maj:ts proposition nr 114 med förslag till förordning om erkända sjukkassor m. m. bygger i det stora hela på det förslag i ärendet, som avgivits av tillkallade sakkunniga. Vissa detaljer avvika likväl från sakkunnigas förslag. Den betydelsefullaste avvikelser är, att distriktssjukkassorna icke skola hava någon skyldighet att bevilja sjukpenningförsäkring för individuellt anslutna medlemmar. Såsom skäl för denna ändring av de sakkunnigas förslag anför departementschefen, att primärförsäkringen näppeligen kan påräkna någon större anslutning inom en distriktssjukkassa, som ej övertagit denna försäkring från någon eller några förut befintliga kassor. Det kunde då anses olämpligt, att en distriktskassa obligatoriskt skulle tillhandahålla denna försäkring, kanske allenast åt några få medlemmar.

Den nu föreslagna sjukkasseorganisationen måste anses vara föga rationellt uppbyggd. Om man skulle tänka sig densamma som en för framtiden bestående ordning på detta socialförsäkringsområde bleve den helt säkert avvisad. Den kan godtagas endast som en övergångsform, som leder fram till enhetskassasystemet.

Med Kungl. Maj:ts förslag, att distriktskassorna själva skola få avgöra, huruvida de skola vara öppna för individuell anslutning jämväl för sjukpenningförsäkring eller ej, blir den sannolika följden, att i många fall kassorna icke från början komma att medgiva sådan anslutning. En stadgeändring, som medger individuell anslutning, kan sedermera icke genomföras med mindre majoriteten av primärkassornas medlemmar äro eniga därom. En majoritet inom distriktskassa, måhända bestående av medlemmarna i en enda primärkassa med god medlemsrekrytering, kan därigenom effektivt förhindra, att de mindre kassorna inom området uppgå i distriktskassan. Den föreslagna ordningen kommer sålunda att låsa fast dubbelkassasystemet och förhindra den nödvändiga koncentrationen av rörelsen. Enligt vår mening är detta en fråga av stor vikt, och vi tillåta oss föreslå, att de sakkunnigas förslag i denna del måtte godkännas.

Ett annat avseende där Kungl. Maj:ts proposition avviker från de sakkunnigas förslag är, att primär- och icke distriktssjukkassorna skola lämna de kvinn-

liga medlemmarna moderskapshjälp. Enligt propositionen skall moderskapspenning utgå till därtill berättigade kvinnliga sjukkasemedlemmar under minst 21 och högst 56 dagar eller ock vård lämnas å förlossningshem. Vidare äger sjukkassa, som lämnar barnmorskehjälp, att därför erhålla statsbidrag med hälften av kostnaden.

Genom att, som de sakkunniga föreslagit, överlåta på distriktssjukkassan att lämna moderskapshjälp vinnas flera beaktansvärda fördelar. För det första skapas därigenom en större möjlighet till åstadkommande av bättre vård åt barnaföderskor. Frågan om anordnande av förlossningshem är av den stora vikt och betydelse, att en lösning av densamma måste på det livligaste intressera sjukkasserörelsen. Spörsmålet är visserligen av den stora ekonomiska räckvidd, att det icke kan förväntas, att sjukkassorna ensamma skola mäka lösa detsamma. Genom samarbete mellan kommunerna och sjukkassorna kan dock i många fall en lösning vara möjlig att åstadkomma. Ett sådant samarbete torde emellertid vara synnerligen svårt att åstadkomma, om icke denna gren av sjukkassornas verksamhet ordnas enhetligt inom kommunen. Om ett flertal var för sig svaga primärkassor, eller ett flertal rikssjukkasseavdelningar, med olika prestationer till medlemmarna, skola medverka vid ordnande av denna angelägenhet, kan man icke förvänta några initiativ från kassorna eller kassornas stöd för kommunala initiativ.

En annan omständighet är, att, då lämnande av moderskapshjälp blir en obligatorisk prestation för kassorna, detta kommer att belasta kassorna, om hjälpen skall lämnas av primärkassorna, synnerligen ojämnt, och fara kan föreligga för att mindre kassor, med jämförelsevis stort antal kvinnliga medlemmar, skola tvingas genomföra betungande förhöjningar av medlemsavgiften.

Då vi icke kunna finna annat än att de sakkunnigas förslag är väl grundat, föreslå vi sådan ändring i propositionen, att moderskapshjälpen skall lämnas av distriktssjukkassorna.

På de skäl de sakkunniga anfört anse vi oss böra hemställa om sådan ändring av 43 §, att rikssjukkassornas lokalavdelningar för erkännande skola räkna minst 25 medlemmar.

Beträffande övergångstiden för den föreslagna reformens genomförande föreslår Kungl. Maj:t den 1 januari 1932. Det är visserligen sant, att det kan möta vissa svårigheter för sjukkassorna att under en tid av två år hinna taga ställning till de nya bestämmelserna, vidtaga därav betingade ändringar i stadgarna m. m. Men å andra sidan är otvivelaktigt, att dessa omständigheter icke äro av den art att de framtvinga den föreslagna långa övergångstiden. Då vi anse en omorganisation av sjukkasserörelsen böra genomföras snarast möjligt hemställas, att övergångstiden måtte bestämmas i enlighet med de sakkunnigas förslag till den 1 januari 1930.

På grund av det anförda tillåta vi oss hemställa,

att §§ 11, 21, 25, 42 och 43 i Kungl. Maj:ts i proposition nr 114 framlagda förslag till förordning om erkända sjukkasor måtte erhålla följande ändrade lydelse:

11 §.

Rätt till inträde i distriktssjukkassa skall med de inskränkingar som i 9, 10 och 17 §§ stadgas tillkomma envar medlem av primärsjukkassa (*kollektivt ansluten medlem*), så ock annan person, som ej överskridit fyrtio års ålder (*individuellt ansluten medlem*).

Beträffande individuell anslutning från personer tillhörande den del av lappbefolkningen, som kringflytta utan stadiga boplatser, äger dock distriktssjukkassorna uppställa särskilda betingelser för inträde.

21 §.

Sjukhjälp, — — — — — krona. Sjukhjälp, — — — — — medlemmar. Distriktssjukkassa skall därjämte åt kollektivt anslutna medlemmar så ock åt individuellt anslutna medlemmar, som önska tillförsäkra sig sådant understöd, bereda sjukpenning. Om — — — — — distriktssjukkassa. I sjukkasors — — — — — avdrages.

25 §.

Distriktssjukkassa skall vid barnsbörd utgiva moderskaphjälp åt kvinnlig medlem, som omedelbart före barnsbörden varit medlem av sjukassa under oavbrutet minst tvåhundra och tjugio dagar.

Moderskaphjälpen — — — — — kassan.

42 §.

Förening — — — — — den 1 januari 1930.

Förening — — — — — sägs.

43 §.

Förening — — — — — bestämmelser:

1. Rikssjukkassas — — — — — »rikssjukkassa».
2. Rikssjukkassa — — — — — därvid såsom lokalavdelning ej må räknas mindre medlemsgrupp än tjugufem personer.
3. Rikssjukkassa, — — — — — räknas.
4. Sökes — — — — — lokalavdelningarna. Nedgår antalet medlemmar i lokalavdelning under tjugofem, åligger det rikssjukkassans styrelse att ofördröjligen därigenom göra anmälan hos tillsyningsmyndigheterna.

Uppnås ej nämnda tal åter inom tre månader, äger tillsyningsmyndigheten på sätt i 39 § sägs meddela kassan, att nya medlemmar ej må antagas inom lokalavdelningens verksamhetsområde.

5. Rikssjuk-kassa — — — — —, eller hava ej minst tjugo-fem personer anmält sig till inträde i lokalavdelningen, må så-dant medgivande icke lämnas.

6. I — — — — — postadresser.

Stockholm den 29 mars 1927.

Bernh. Eriksson

i Grängesberg.

Agda Östlund.